

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Одним з найважливіших завдань держави в ринковій економіці є створення нормативно-правової основи її функціонування. У сучасних умовах повинна бути сформована законодавча база по всім основним напрямам економічної діяльності. Це стосується й інноваційного розвитку на промислових підприємствах. В Україні вже сформована нормативно-правова база, яка регулює наукову, інноваційну та інвестиційну сфери. Це, звісно, позитивний момент. За даними Державного агентства України з інвестицій та розвитку, інноваційна діяльність регулюється Законами України, Указами Президента України, Постановами Верховної Ради, Постановами Кабінету Міністрів, та Наказами Держінвестицій [1]. Важливу роль відіграють також Кодекси, відомчі нормативно-правові акти, міжнародні угоди [2]. Але можна виділити ряд труднощів та спробувати запропонувати засоби їх вирішення. Отже, українська нормативно-правова база має наступні проблеми:

- В нашій країні існує велика кількість нормативно-правових актів, пов'язаних з питаннями розвитку інновацій та інвестицій. Також відмічається відсутність систематизації законів, неузгодженість та суперечливість деяких визначень та понять. Маємо надію, що проблему вирішить формування державного комітету (можливо це буде підрозділ Державного агентства України з інвестицій та розвитку), члени якого знайдуть і подолають протиріччя, вдосконалять та систематизують наявну законодавчу базу.
- Зниження активності щодо нормотворчої діяльності вищих органів влади. Рекомендації для вирішення даної проблеми підібрати складно. Ініціатива створення нових законів, наказів, розпоряджень та постанов повинна безпосередньо йти від Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Президента України, а також Державного агентства України з інвестицій та розвитку та регіональних центрів, що опікуються інноваційною діяльністю.
- Не виконуються основні пункти законів, регулюючих інноваційно-інвестиційну діяльність, зокрема Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». Не обґрунтована єдина загальнодержавна стратегія розвитку, немає єдиного курсу. В. Івченко з цього приводу зазначає, що рішення цієї проблеми можливе шляхом невідкладного ведення інституційних механізмів реалізації зазначених в Законі пріоритетів через створення національних інноваційних кластерів [3,с.2]. Ми погоджуємося з цією думкою автора і вважаємо її доцільною.

- Має місце багато порушень положень законодавчих та нормативно-правових актів України. Так В. Александрова у своїй статті наводить такий приклад: «На практиці не всі положення законодавства, стимулюючі розвиток науки, реалізовано. Так, у 2004-2005 рр. Законом України «Про державний бюджет» призупинено дію ст. 21 і 22 Закону «Про інноваційну діяльність», які передбачають пільги на податки й платежі для інноваційних підприємств. Це практично повністю блокує дію закону» [4,с.42]. Вищезазначені дані ще раз підкреслюють необхідність вилучення протиріч у законодавстві. Для вирішення подібних проблем, пропонується встановити жорсткий контроль на державному та місцевому рівнях за використанням зобов'язань, зокрема у частині використання пільг [5,с.72].
- Необхідна систематизація та аналіз науково-технічної, кон'юнктурно-економічної та патентної інформації про вітчизняні та іноземні технології [4,с.45]. На сьогоднішній день існує проблема необізнаності винахідників про наявні розробки та технології як в межах країни, так і за кордоном. Для того, щоб вітчизняні науковці «не винаходили велосипед», потрібно організувати збір інформації силами науково-дослідних і проектних організацій.
- Проблема відсутності серед учених єдиної точки зору щодо визначення правової природи інноваційних відносин. Тому виникають складнощі щодо правового регулювання інноваційних питань. Звичайно, складання Інноваційного кодексу вирішило би проблему систематизації актів та подолання протиріч, але це буде складною задачею, потребуючою формування відповідного комітету зі спеціалістів різних галузей.
- В законодавчих актах дається не зовсім чітке, зрозуміле та правильне визначення поняття «інновація». Тобто необхідно переглянути та вдосконалити формулювання поняття в одному з основних інноваційних законів.
- Відсутність розвиненої інноваційної інфраструктури. Так, згідно пункту 1.3.3 наказу Міністерства освіти і науки України від 10 травня 2002 року № 296 «Про застосування Закону України «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади, засновані на державній і комунальній формах власності, відповідно до пункту 2 статті 23 Закону не можуть виступати засновниками (співзасновниками) інших юридичних осіб до прийняття відповідного закону, який би дозволяв таке право [6,с.63]. Це істотно гальмує процес створення та функціонування технологічних наукових парків, технополісів, кластерів, бо вони не можуть працювати без підтримки вищих навчальних закладів. В якості заходу вирішення проблеми можна запропонувати внести поправку до існуючого закону. Або прийняти відповідний закон, що вирішить це протиріччя. Також необхідно будувати нові технологічні парки, бо це найбільш життєздатна інноваційна структура в нашій країні.
- Відсутність чітко визначених пріоритетів розвитку та логічної їх послідовності. Одним із способів вирішення проблеми є забезпечення правових засад для затвердження, як державних, так і галузевих, регіональних, місцевих інноваційних програм [7,с.55].
- Збільшення податкового тягаря для малих підприємств. Відсутність податкових законів регулювання діяльності кластерів. Існуюча податкова

система не стимулює залучення інвестицій від комерційних банків та бізнес-структур. Отже, треба через податкове регулювання надавати преференції суб'єктам господарювання, що реалізують інноваційні проекти.

➤ Зниження фінансування науки, що протирічить інноваційним законам. Це призвело до суттєвого зношення науково-технічного обладнання, старіння наукових кадрів. Не виконуються норми закону по встановленню відповідного рівня заробітної плати науковим працівникам. Як наслідок, залишається низьким престиж наукової роботи та соціальний статус вчених [8,с.62]. Тобто, треба збільшити державні відрахування на користь наукових організацій, необхідно заохочувати талановиту молодь займатися науковою діяльністю, використовуючи для цього матеріальні та моральні стимули.

Отже, за 19 років Незалежності, в нашій країні була сформована нормативно-правова база інноваційно-інвестиційної діяльності, частково створена та розвивається інноваційна інфраструктура. Багато було зроблено в цьому напрямку, але ще більше необхідно зробити. Існує значна кількість проблем, що потребують невідкладного рішення. Законодавча база потребує удосконалення термінологічних, методологічних, організаційних моментів. Якщо відповідні структури вірно сприймуть критичні оцінки спеціалістів та візьмуться за вдосконалення і систематизацію нормативно-правової бази, інноваційна діяльність України перейде на вищий, більш якісний рівень.

Література:

1. Державне агентство України з інвестицій та розвитку. Розділ: Інноваційна діяльність. Законодавство з питань інновацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.in.gov.ua/index.php?get=112>
2. Вінник О. М. Господарське право: Курс лекцій.- К.: Атіка, 2004.- 624с. [Електронний ресурс].- [http://textbooks.net.ua/content/view/1909/25/]
3. Івченко В. А. Формування Національних інноваційних кластерів в Україні як елементів інституціонального забезпечення сталого розвитку / В. А. Івченко // Інвестиції та інноваційний розвиток. – 2009. - №1. – С. 1-3.
4. Александрова В. П. Законодавча база і розвиток інноваційної сфери. / В. П. Александрова, Т. І. Щедрина // Проблеми науки. – 2005. - №12. – С. 40-47.
5. Жадан І. О. Організаційно-правовий аспект державного управління інноваціями в Україні / І. О. Жадан // Статистика України. – 2006. - №4. – С. 69-77.
6. Володін В. Г. Правові аспекти створення наукових парків як інноваційних структур нового типу. / В. Г. Володін, О. С. Бойко // Інвестиції та інноваційний розвиток. – 2008. - №3. – С. 61-63.
7. Володін В. Г. Питання правового регулювання залучення інвестицій в інноваційний розвиток в Україні. / В. Г. Володін // Інвестиції та інноваційний розвиток. – 2008. - №1. – С. 54-55.
8. Анализ проблем инновационного пути развития и пути их разрешения [Электронный ресурс] / Ю.О. Обухова // Культура народов Причерноморья. — 2005. — N63. — С. 61-64

